

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 01, Январь

TILLARANG STAFILOKOKK: ODAMLAR UCHUN BAKTERIYALAR XAVFLI NIMADA?

Jo'rayev D.N., Tursunov Q.T.

*Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Termiz sh, Farovon massivi
43B-uy, e-mail: uzbpesmobeli@gmail.com*

Annotatsiya

Tillarang stafilokokk (*Staphylococcus aureus*) – odam va hayvonlarning tanasida keng tarqalgan mikroorganizmlardan biri bo'lib, u ko'pincha infeksiyon kasalliklarni keltirib chiqaradi. Ushbu bakteriyalar odatda sharsimon shaklda bo'lib, ko'pincha uzukka o'xshash guruhlarda joylashadi. Tillarang stafilokokk nomi uning koloniyalarining oltinrang pigment hosil qilish xususiyatidan kelib chiqqan.

Kalit so'zlar: stafilokokk, kasallik, mikroorganizm, bakteriya, tillarang stafilokokk, pigment, infeksiya, teri.

ЗОЛОТОЙ СТАФИЛАКСИС

Джураев Д.Н., Турсунов К.Т.

Термезский университет экономики и сервиса,

г. Термез, массив Фараван 43Б,

электронная почта: uzbpesmobeli@gmail.com

Аннотация

Золотистый стафилококк — распространенный в организме человека и животных микроорганизм, часто вызывающий инфекционные заболевания. Эти бактерии обычно имеют сферическую форму и часто встречаются в кольцевых группах. Название *Staphylococcus aureus* происходит от свойства его колоний вырабатывать золотистый пигмент.

Ключевые слова: стафилококк, болезнь, микроорганизм, бактерия, золотистый стафилококк, пигмент, инфекция, кожа.

GOLDEN STAPHYLACOCCUS

Jo'rayev D.N., Tursunov K.T.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 01, Январь

Termez University of Economics and Service, Termez city, Farovan massif

43B-house, e-mail: uzbpesmobeli@gmail.com

Annotation

Golden staphylococcus (*Staphylococcus aureus*) is one of the microorganisms widespread in the body of humans and animals, which often causes infectious diseases. These bacteria are usually spherical in shape, often located in ring-like groups. The name golden staphylococcus comes from the property of its colonies to produce a golden pigment.

Keywords: Staphylococcus, disease, microorganism, bacteria, lingual Staphylococcus, pigment, infection, skin.

Kirish: Tillarang stafilokokk - bu gram-musbat bakteriyalarning bir turi hisoblanib. Taxminan 30-40% odamlar stafilokokk bakteriyalarning tashuvchilari hisoblanadi. Ular ko'pincha shilliq pardalar va teri qoplamlarida saqlanishi mumkin. Tillarang stafilokokk havodagi tomchilar yoki mikroblangan buyumlar orqali odamlarning tanasiga teri shilliq qavatlariga tushadi. Sog'lom odamlar stafilokokk infektsiyasi kasallik duch keltirmaydi. Ammo tananing zaiflashuvi bo'lsa, ya'ni immunitetning pasayishi bo'lgan holatlarda infektsiyaga ta'sir eta boshlaydi va stafilokokklar harakat qila boshlaydi, turli kasalliklarga olib keladi. Bakteriyaning patogen ta'sirining namoyon bo'lishi qonda bakteriyalarning, ularning toksinlari ko'payishi yoki hatto sepsis bo'lishi mumkin.

Ko'rinishi va xususiyatlari: Tillarang stafilokokk gram-musbat bakteriyalar bo'lib, ular ko'pincha havo mavjudligida yoki havo yo'qligida (fakultativ anaeroblar) yashaydi. Ular:

- **Katalaza musbat:** Bu ularga vodorod peroksidni parchalash imkonini beradi.
- **Koagulaza musbat:** Ko'p hollarda bu xususiyat ularni boshqa stafilokokklardan ajratib turadi.

Tillarang stafilokokkning yashash muhiti

Ushbu bakteriyalar inson va hayvonlarning:

- **teri yuzasi,**
- **burun bo'shlig'i,**

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 01, Январь

- **og'iz bo'shlig'i,**
- **ichak traktida** yashashi mumkin.

Tillarang stafilokok mikroorganizmlar antiseptiklarga va halokat omillariga juda yuqori qarshiligi bor. U qaynatish, muzlatish, quritishga o'ta ham chidamli. Qo'zg'atuvchi va antibiotoklarga betaraf. Endotoksin ishlab chiqarishda mikroob oziq-ovqat zaharlanishiga olib kelishi mumkin.

Stafilokokklar uchun immunitet ishlab chiqarilmaydi. Odamlarda kasallik xavfi patogen bilan aloqada yoki sanitariya qoidalarini buzgan holda doimo paydo bo'ladi.

Keltiradigan kasalliklari: Tillarang stafilokokk ko'plab kasalliklarni qo'zg'atishi mumkin, jumladan:

1. **Teri va yumshoq to'qimalar infeksiyalari:** furunkullar, karbunkullar, abstsesslar.
2. **Ovqatdan zaharlanish:** Stafilokokk toksinlari bilan ifloslangan oziq-ovqat iste'mol qilinganda yuzaga keladi.
3. **Pnevmoniya:** Nafas yo'llarining infeksiyasi.
4. **Sepsis va bakteremiya:** Bakteriyalar qonga tushganda.
5. **Osteomielit:** Suyak to'qimalarining infeksiyasi.

Profilaktika va davolash

1. **Profilaktika:**

- Shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilish.
- Yarani dezinfeksiya qilish va uni yopiq holda saqlash.
- Kasalxonada antiseptik va aseptika qoidalariga rioya qilish.

2. **Davolash:**

- Antibiotiklar (kasallikni keltirib chiqargan shtammga qarab).
- MRSA holatlarida maxsus antibiotiklar (masalan, vankomitsin)

qo'llanadi.

Infeksiya xavfini kamaytirish yoki uni bartaraf etish uchun siz bir necha asosiy qoidalarga amal qilishingiz kerak:

- Qo'llarning tozaligini kuzatish. Uyda nam tozalash, o'yinchoqlar, narsalarni yuvish.
- Qarindoshlar, yaqinlar insonlarda infeksiyasi paydo bo'lganda, manbani aniqlash uchun tahlil qildiring.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 01, Январь

- Poliklinikaga shifoxonaga tashrif buyurganidan keyin gigiyena qoidalariga rioya qilish ayniqsa muhimdir.
- Oziq-ovqat ratsioniga rioya qiling.
Gigiyena qoidalariga rioya qilsangiz va o'z vaqtida shifokorga murojaat qilsangiz, infektsiya xavfi minimal bo'ladi.

Xulosa

Tillarang stafilokokk – tabiatda keng tarqalgan va ko‘plab kasalliklarni qo‘zg‘atishga qodir mikroorganizmdir. Sog‘lom immunitet va gigiyena qoidalariga rioya qilish ushbu bakteriyaga qarshi samarali himoya hisoblanadi. Shu bilan birga, antibiotiklarga chidamli shtammlarning paydo bo‘lishi bu bakteriyani nazorat qilishda jiddiy qiyinchiliklar tug‘diradi. Shu sababli, tibbiyot sohasi ushbu mikroorganizmlarga qarshi kurashning yangi usullarini ishlab chiqishni davom ettiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. X.B. Safarov, o‘ta xafli yuqumli kassaliklar.
2. *Kluytmans J., van Belkum A., Verbrugh H. Nasal carriage of Staphylococcus aureus: epidemiology, underlying mechanisms, and associated risks (англ.) // Microbiology and Molecular Biology Reviews^[англ.] : journal. — American Society for Microbiology^[англ.], 1997. — July (vol. 10, no. 3). — P. 505—520. — [PMID 9227864](#). — [PMC 172932](#). [Архивировано](#) 28 декабря 2012 года.*
3. *Ogston A. “On Abscesses”. Classics in Infectious Diseases (неопр.) // Rev Infect Dis. — 1984. — Т. 6, № 1. — С. 122—128. — [PMID 6369479](#).*
4. *Базанов В. А. Лащенко Павел Николаевич // Большая медицинская энциклопедия / гл. ред. Б. В. Петровский. — 3-е изд. — М.: Советская энциклопедия, 1974—1989. — Т. 12*
5. История одного открытия. Стафилококк. <https://hodor.lol/post/201248/> [Архивная копия](#) от 8 февраля 2021 на [Wayback Machine](#).